

УДК 611.31:616.34-053.2/5

**ЗАХВОРЮВАННЯ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ У ДІТЕЙ ТА ЇХ
ВПЛИВ НА СТАН ОРГАНІВ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ**

Н.В. Лебединець¹, Г.С. Скрипник²

^{1,2}Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, вул. Пирогова, 9,
м. Київ 01601, Україна

Як відомо здоров'я нації визначається рівнем здоров'я дітей. Однак, динаміка здоров'я дитячого населення України вже не перше десятиліття характеризується негативною тенденцією: росте кількість дітей із хронічною патологією, дитячою інвалідністю. Науковці стверджують, що донозологічні морфофункціональні відхилення має майже половина дітей віком до 6 років. Не зважаючи на зменшення чисельності дитячого населення від 0 до 17 років з 8003281 дітей у 2011 році до 718512 у 2015 році, рівні захворюваності і поширеності хвороб були високими. Так, захворюваність на 1000 дітей відповідного віку у 2011 році становила 1440,09, а у 2015 – 1274,76. Водночас поширеність хвороб складала у 2011 році 1980,54 і у 2015 – 1742,3 відповідно [1].

У дитячого населення спостерігається доволі значна поширеність хронічних загальносоматичних захворювань, не є виключенням і хвороби органів травлення. Органи травної системи у дітей мають низку морфофункціональних особливостей, оскільки знаходяться в стані активного росту та розвитку. Доведено, що вплив несприятливих чинників середовища, порушення харчового раціону та режиму харчування, способу життя, санітарно-гігієнічних норм викликають більш стрімкі темпи та глибші прояви порушень травної системи у дітей порівняно з дорослими.

Привертає увагу фахівців зростання поєданої морфофункціональної патології та залежність прогресування одних захворювань від наявності інших. Так, у дітей 6-18 років, які страждають на хронічний гастродуоденіт, поширеність та інтенсивність карієсу у середньому в 1,4 рази вища, ніж у практично здорових дітей. Виявлено вплив хронічних запальних процесів органів травлення на формування уражень твердих тканин зубів, тканин пародонта та слизової оболонки порожнини рота [1, 2]. Враховуючи вищенаведене, набуває особливої актуальності вивчення захворювань ротової порожнини та їх впливу на інші органи травлення.

Патологічні процеси в порожнині рота стають осередками хронічної інфекції і, порушуючи акт жування, призводять до порушення функції ШКТ, загострення його хронічних захворювань, які, в свою чергу, викликають дефіцит пластичних і енергетичних речовин, посилюють тяжкість патології органів ротової порожнини. Морфофункціональні порушення в порожнині рота відображають закономірності патогенезу системної патології і зумовлені етіологічною, морфологічною та функціональною інтеграцією всіх систем організму [2, 3].

Проведений інформаційний пошук дозволив вивчити наукові публікації відповідно до проблематики дослідження та проаналізувати їх порівняно з отриманими нами даними в динаміці трьох років. З метою встановлення впливу захворювань ротової порожнини на функціонування органів травлення були використані матеріали медичної документації, надані Каховським районним центром первинної медико-санітарної допомоги Херсонської області.

В структурі захворювань ротової порожнини найбільш поширеними є карієс, пульпіт, періодонтит, гінгівіт. Проведені дослідження виявили збільшений відсоток дітей з порушеннями кислотно-лужного балансу ротової порожнини та уже сформованими патологіями. Зросла питома вага первинних відвідувань стоматолога (ПВПВ) з 53,4% до

55,1%, за умови, що зміни чисельності дитячого населення району в період спостереження в межах 0,3%. Щодо питомої ваги потребує санації (ПВПС) дітей, то в перший рік спостереження їх налічувалося: 36,5%, на другому році - 47, 0%, і на третьому році – 58,7% уражених. Хоча трирічна динаміка хворих на карієс від 0 до 17 років показує незначне зниження в межах 82,3% – 78,5%, однак залишається катастрофічно високим відсоток уражених карієсом дітей, що збігається з статистикою ВООЗ. Такі несприятливі показники щодо ураженості на карієс серед дитячого населення частково можна пояснити дещо зниженим рівнем фтору у питній воді (менше 0,8 мг/л) Херсонщини. За даними ВООЗ до 85% дітей, у віці 10-15 років, хворіють на карієс у регіонах з пониженим рівнем фтору.

В структурі виявлених захворювань зустрічається пульпіт. За період спостереження захворюваність на пульпіт зросла в два рази. Це явище можна пояснити недостатніми профілактичними обстеженнями в дитячих садках та школах Каховського району. Також нами виявлено зростання захворюваності на періодонтит та інші захворювання парадонту. Особливо різке зростання відбулося у 2014 році, більш ніж в два рази, причиною чого могла стати складна економічна ситуація в країні та погіршення харчування дитячого населення, що не може не позначитися на метаболізмі.

Як відомо однією з причин виникнення гастритів, колітів та гастродуоденітів є інфекції, збудники яких розвиваються в ротовій порожнині та викликають: карієс, пульпіт, періодонтит та захворювання пародонту. Хвороби органів травлення виникають переважно у дітей зі зниженою неспецифічною резистентністю в період найбільш інтенсивних морфофункціональних змін у дитячому організмі, а тривалий перебіг хронічних захворювань травної системи та часті загострення викликають порушення метаболізму, зниження імунологічної реактивності, що сприяє розвитку карієсу і запальних процесів у тканинах пародонта. За даними різних авторів розповсюдженість карієсу у дітей з хронічними захворюваннями органів травлення сягає 78-100 %, а захворювань тканин пародонта - 94-100 % [2, 3, 4]. Наші дослідження показали, що у дітей від 0 до 17 років спостерігаються незначні зрушення щодо зниження на ураження карієсом, що також знайшло відображення в незначній тенденції до зменшення числа загальної захворюваності органів травлення (рис. 1).

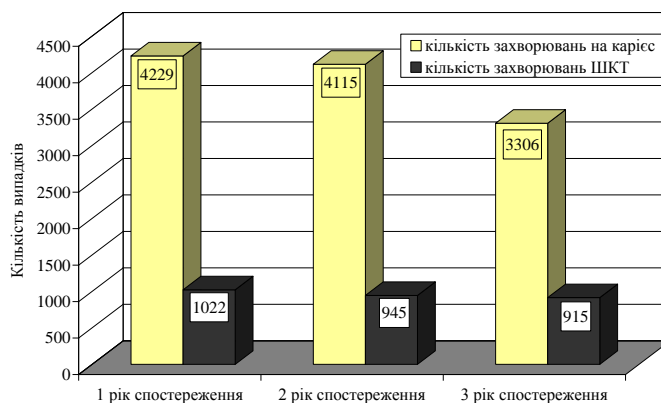

Рисунок 1. Динаміка захворювань на карієс зубів та ШКТ дітей від 0 до 17 років Каховського району

Висновки.

1. За даними наукової літератури спостерігається залежність між наявністю захворювань ротової порожнини і хворобами шлунково-кишкового тракту та впливом патологічних процесів органів травлення на стан органів порожнини рота, що має відображення в наших спостереженнях.

2. Дослідження захворювань ротової порожнини дитячого населення Каховського району Херсонської області виявили високий рівень ураження карієсом, більше ніж у 80% дітей, що можливо пов'язано з низьким рівнем фтору у воді (менше 0,8 мг/л).

3. Виявлено зростання кількості дітей потребуєчих санації на 22,2 %. У дітей від 0 до 18 років виявлено незначну тенденцію до зниження на ураження карієсу в 1,3 рази, що також знайшло відображення в незначній тенденції до зниження захворювань органів травлення в 1,2 рази.

Література

1. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я. 2015 рік / за ред. Шафранського В.В.; МОЗ України ДУ «УІСД МОЗ України». - Київ, 2016.-452с.

2. Клітинська О.В. Особливості стану та корекції стоматологічного здоров'я у дітей з хронічними формами захворювань верхнього відділу травного каналу: дис. канд. мед. наук: 14.01.22 / О. В. Клітинська. – 2008. – 21с.

3. Маковка І.Л. Стан органів ротової порожнини та його корекція у дітей з хронічними гастродуоденітами: дис. канд. мед. наук: 14.01.22 / І.Л. Маковка. – Укр. мед. стоматологічна академія. – Полтава, 2001. – 160 с.

4. Лепилин А.В. Сочетанные заболевания полости рта и органов пищеварения. / А.В.Лепилин, Н.В.Булкина, М.А.Осадчук. – Саратов: Изд-во СГМУ, 2005.- 156 с.